

Aturada pel Clima – Girona 7 d'abril de 2022

Vagues acadèmiques del moviment Scientists Rebellion

La ciència es rebel·la: només ens queda actuar

Les persones sotasignades representem diferents disciplines científiques i àrees de coneixement. El compromís que expressem aquí és nostre i no involucra a les institucions per a les quals treballem. Des dels nostres diferents camps d'especialització, compartim la mateixa observació: durant dècades, els successius governs no han pres mesures concordades a la magnitud, urgència i gravetat de la crisi climàtica, energètica i de biodiversitat. Les amenaces per a la supervivència de la nostra civilització i fins i tot per a la vida en el planeta augmenten cada dia. Aquesta inacció no pot continuar sent tolerada: la situació és tan greu que fa necessària la mobilització de la comunitat científica per a exigir que s'actui immediatament. Ja no hi ha temps.

No hi ha dubte: extinció massiva i caos climàtic en marxa

Les conclusions dels estudis científics són indiscutibles: les catàstrofes es produeixen davant els nostres ulls i a gran escala. La pandèmia de la COVID-19 que patim des de 2020 s'origina en una zoonosi relacionada amb la desforestació. Les gotes fredes, nevades, pluges torrencials, sequeres, onades de calor i megaincendis cada cop són més freqüents. Al nostre país, un 75% del territori està ja en risc alt de desertificació.

Estem vivint a escala global la sisena extinció massiva: desenes d'espècies de fauna i flora desapareixen cada dia. S'estima en gairebé 17.000 les espècies que s'extingeixen cada any (més de 40 espècies cada dia). Els diversos indicadors dels nivells de contaminació (plàstics, pesticides, nitrats, metalls pesants, etc.) són alarmants i sabem que s'han assolit alguns punts de no retorn climàtics –[tipping points](#).

El 2019, les evidències científiques de l'amenaça per a la supervivència de la humanitat i un col·lapse global del sistema de la vida en la Terra van portar a 11.000 persones de la comunitat científica a llançar una [alerta pública](#) d'emergència climàtica, dirigida a tots els governs del planeta.

Mirem a dalt, però no actuem: el que diu la ciència al 2022

Tot i això, ni els governs ni els grans responsables econòmics han mirat de front la magnitud de la catàstrofe que ja està en marxa. Per a Valérie Masson-Delmotte, paleoclimatóloga i codirectora del grup 1 de l'IPCC, la reeixida pel·lícula satírica *No miris a dalt*, de A. McKay, es queda curta: «la nostra realitat com a científics és molt pitjor que aquesta ficció».

Algunes de les conclusions dels experts del primer capítol de [l'IPCC en 2021](#) són aquestes: «Perquè les polítiques puguin evitar superar els 1,5°C en l'escalfament global seran necessàries transicions ràpides i de gran abast en els sistemes energètic, terrestre, urbà i d'infraestructures (inclòs el transport i els edificis), i industrial. Tals transicions en els sistemes no tenen precedents en el que a escala es refereix i impliquen profundes reduccions en les emissions en tots els sectors, un ampli conjunt d'opcions de mitigació i un important augment en l'escala de les inversions en aquestes opcions. »

Però la realitat és que aquestes transicions ràpides que demanda la ciència i que són possibles, no s'estan realitzant.

En 2022, les emissions continuen augmentant, els recursos es continuen esgotant i els governs continuen subvencionant amb diners públics la indústria dels combustibles fòssils i altres activitats que danyen tant el medi ambient com la salut humana. Justament per això, a Europa, els governs d'Alemanya i França han estat condemnats per les seves respectives corts constitucionals per [inacció climàtica](#) i a Espanya s'està tramitant actualment una [querella climàtica](#) contra l'Estat.

«Delay means death» [«Retardar-nos significa la mort »], va declarar [António Guterres](#), el secretari general de l'ONU, durant la recent publicació del capítol II de l'IPCC, res més esclatar l'actual guerra d'Ucraïna. Aquest conflicte està relacionat amb la crisi climàtica i de recursos, i així ho va recalcar la meteoròloga ucraïnesa i membre de l'IPCC Svitlana Romanko: «El canvi climàtic i el conflicte tenen les mateixes arrels: els combustibles fòssils. Les causes són les mateixes i les conseqüències sobre la devastació global de la vida en la Terra també seran les mateixes perquè, si seguim per aquest camí, el futur de la nostra espècie està directa i immediatament amenaçat. Els conflictes armats augmentaran, posant en joc la seguretat alimentària i energètica de totes les nostres societats.»

La situació és tan alarmant, tan consensuada i amb tan poc impacte en les accions concretes dels governs, que un gran investigador, el Professor Bruce Glavovic, coordinador de l'II capítol de l'IPCC, acaba de publicar una [crida](#) a tota la comunitat científica a deixar de produir informes. En ell, declara: «Demanem que es detinguin més avaluacions de l'IPCC [...] fins que els governs estiguin disposats a complir amb les seves responsabilitats de bona fe i mobilitzin amb urgència una acció coordinada des del nivell local al global».

Qui són els responsables del bloqueig de la transició ràpida?

Els nostres governs i els *lobbies* empresarials són directament responsables del bloqueig de l'acció ambiental ràpida, en ignorar el principi de precaució i no reconèixer que el creixement infinit en un planeta amb recursos finits és simplement el que António Guterres va qualificar d'«una senda suïcida per a la humanitat». Així ho van declarar els experts del capítol III de l'IPCC:

«La interacció entre economia, política i poder és cabdal per a explicar perquè els països amb majors emissions per càpita, que lògicament tenen més oportunitats de reduir les emissions, a la pràctica solen adoptar la postura contrària».

Els objectius actuals de creixement defensats pels poders econòmics estan en contradicció directa amb la reducció dels impactes ambientals per sota dels llindars dels [límits planetaris](#). D'aquesta manera, es paralitza el [canvi radical de model productiu](#) que és imprescindible emprendre sense demora i així poder limitar l'augment de temperatura entre 1,5°C i 2°C.

El sisè informe de l'IPCC és d'una claredat meridiana: **els canvis de consum individual no basten i fa falta una transformació profunda i ràpida del conjunt del sistema productiu, així com una transició justa** per als col·lectius més vulnerables.

La governança que recomanen els experts per a realitzar aquest objectiu està orientada cap a la «innovació social» i la creació de «noves institucions» que permetin garantir la participació real

de la ciutadania i la democratització efectiva de l'acció climàtica. Com indica l'IPCC, el que hem de construir ara són nous drets, noves economies i noves institucions per fer democràticament les paus amb el Planeta.

Del 4 al 9 d'abril tindrà lloc la **primera acció de desobediència civil no-violenta coordinada internacionalment per membres de la comunitat científica. Les recomanacions consensuades de la comunitat científica han de convertir-se en objectius vinculants**, amb mecanismes institucionals que garanteixin la participació real de la ciutadania, com preveu el conveni europeu d'Aarhus des de 2005.

Convidem a tota la comunitat científica, a tots els col·lectius i actors socials i a tota la ciutadania, a signar aquest manifest i a passar a l'acció. Ha arribat l'hora d'exigir uns canvis que, de no produir-se, ocasionaran una quantitat inimaginable de sofriment. Un sofriment que pot ser evitat. Només si assumim que el nostre meravellós planeta té límits i que nosaltres ens hem d'adaptar a ells.

En una època de guerres pels escassos recursos, de vulnerabilitat col·lectiva de la humanitat sense cap precedent, necessitem a la intel·ligència col·lectiva funcionant, el compromís de totes i de tots per a reconèixer que ha arribat el moment de passar a l'acció i la valentia per a fer-ho.

Cal urgentment desplegar el Pla d'Ambientalització de la UdG amb mesures efectives

El Pla d'Ambientalització de la UdG 2021-2030 fa palès que **el principal focus d'emissions d'efecte hivernacle de la Universitat és la mobilitat en vehicle individual, sobre la qual rau prop d'un 75% de totes les emissions de CO₂.**

Tanmateix, tots els informes nacionals i internacionals apunten que per fer front a l'emergència climàtica i energètica, **el major esforç s'ha de fer en la reducció del consum d'energia en termes absoluts i per càpita. Alhora, cal abordar decididament les formes de producció i consum d'aliments.**

Per aquest motiu, les persones sota signants proposem al Rector i a tots els Degans i Deganes:

- 1) **Com a acció més efectiva per a la reducció de la petjada de carboni compactar, en la mesura del possible, els dies d'assistència dels estudiants.** Aquesta mesura no implica tancar els centres sinó que, depenent del curs o de la titulació, "s'alliberarà" un dia o un altre. De fet molts centres tenen problemes d'espai que s'agreuarien si haguessin de tancar.
- 2) Paral·lelament, **implementar de manera estable dies de teletreball pel PAS** i aquells serveis que puguin exercir a través d'aquest mitjà les seves funcions, incloent **determinades activitats acadèmiques.**
- 3) Canvis en la contractació dels serveis de bar/restaurant amb **l'eliminació dels envasos i embolcalls de plàstic** en l'expedició de begudes i aliments processats, així com **la venda d'aliments no processats**, el foment de dietes que progressivament s'ajustin a km 0 i a una dieta saludable i ètica (tracte animals).

De manera preferent, aquestes mesures haurien de ser aprovades pel Consell de Govern i posades en pràctica el curs vinent.

L'objectiu és materialitzar un **Pacte de Mobilitat** entre els diferents col·lectius de la UdG per tal de reduir dràsticament ús dels vehicles individuals, i fomentar el transport públic i col·lectiu, reduint així les emissions degudes a la mobilitat, i també el consum d'electricitat dels edificis.

Llistat de participants en la Crida pel Clima i *Scientist Rebellion*

Anna Vila Gispert – Dept. Ciències Ambientals

Biel Cardona – Estudiant

Cristina Bosch Farré – Dept. Infermeria

Daniel Boix Masafret – Dept. de Ciències Ambientals

David Brusi Belmonte – Dept. de Ciències Ambientals

Gabriel Jover Avellà – Dept. Economia

Josep Vila Subirós – Dept. Geografia

Margarida Castañer Vivas – Dept. Geografia

Maria Borràs Escayola – Dept. de Geografia

M. Mercè Pareta Marjanedas – Dept. d'Arquitectura i Enginyeria de la Construcció

Montserrat Serarols – Servei de Biblioteca

Pere Pons Ferran – Dept. Ciències Ambientals

Pere Roura Grabulosa – Dept. de Física

Sergi Nuss Girona – Dept. Geografia

Victòria Salvadó Martin – Dept. Química